

Wystąpienie Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych z dnia 29 czerwca 2005 r. do Komendanta Głównego Policji dotyczące skargi, na brak dyskrecji podczas czynności legitymowania przez Policję. Taki przypadek opisał Skarżący, który podczas akcji prowadzonej na zlecenie Policji, polegającej na odholowywaniu niezabezpieczonego, stojącego na ulicy samochodu, zadał przyglądającym się akcji Policjantom pytanie o legalność tego typu działań. Po uzyskaniu zdawkowej odpowiedzi Skarżący został wezwany do okazania dokumentu tożsamości. Taki dokument posiadał, ale w zaparkowanym nieopodal swoim samochodzie. Poprosił więc Policję o możliwość jego dostarczenia (samodzielnie lub w ich asyście). Policjanci nie zgodzili się na to i rozpoczęli ustne ustalanie tożsamości przechodnia. Po podaniu przez niego pełnych danych osobowych Policjanci kilkakrotnie konsultowali się przez radiostację, w celu ich potwierdzenia, głośno odczytując podane przez Skarżącego dane osobowe. W ten sposób zapoznało się z nimi kilkadziesiąt osób zgromadzonych w miejscu zdarzenia. Każda z nich znalazła się więc w posiadaniu danych osobowych Skarżącego; mogła je zatem swobodnie wykorzystać.

Zdaniem Generalnego Inspektora w takich sytuacjach ważne jest zwrócenie uwagi przez Policję na potrzebę ochrony prywatności osób legitymowanych.

Warszawa, dnia 29 czerwca 2005 r.

GI-DP-024/1207/05

Pan
gen. insp. Leszek Szreder
Komendant Główny Policji
Komenda Główna Policji
ul. Puławska 148/150
02-514 Warszawa 12

Zwracam się do Pana Komendanta o podjęcie działań mających na celu zapewnienie przestrzegania przez podległych Panu funkcjonariuszy Policji przepisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (t. j. Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 ze zm.) podczas wykonywania przez nich czynności służbowych, w szczególności legitymowania osób w celu ustalenia ich tożsamości.

Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych otrzymuje sygnały, z których wynika, iż funkcjonariusze Policji podczas wykonywania czynności służbowych w celu ustalenia tożsamości osoby legitymowanej głośno wymieniają dane osobowe osoby legitymowanej, co powoduje, iż osoby postronne przebywające w pobliżu mają możliwość zapoznania się z tymi danymi. W ten sposób funkcjonariusze Policji umożliwiają zapoznanie się z danymi osobowymi osoby legitymowanej osobom do tego nieuprawnionym. Tego rodzaju zachowania funkcjonariuszy Policji

prowadzą do naruszenia zasady bezpieczeństwa danych osobowych wynikającej z ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (t. j. Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 ze zm.), jak również mogą stanowić naruszenie przepisów ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (t. j. Dz. U. z 2002 r. Nr 7, poz. 58 ze zm.).

Art. 14 ust. 3 ustawy o Policji nakłada na funkcjonariuszy Policji obowiązek respektowania godności ludzkiej i ochrony praw człowieka. Przepis ten stanowi rozwinięcie ogólnej normy konstytucyjnej zawartej w art. 30 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z którą godność człowieka stanowiąca źródło jego wolności i praw jest nienaruszalna, a jej poszanowanie i ochrona jest obowiązkiem władz publicznych. Zauważyć należy, iż opisane powyżej zachowanie funkcjonariuszy Policji podczas legitymowania osoby może zostać uznane za pewną formę szykanowania osoby legitymowanej, które w konsekwencji prowadzić może do naruszenia jej godności. Nie ma bowiem żadnego uzasadnionego powodu, aby funkcjonariusze Policji wymieniali dane osoby legitymowanej w sposób umożliwiający zapoznanie się z nimi osobom postronnym. Zachowanie takie nie jest w szczególności konieczne dla prawidłowego wykonania czynności służbowych.

Umożliwienie dostępu do danych osobowych osoby legitymowanej osobom nieupoważnionym prowadzić może również do naruszenia zasad ochrony danych osobowych. Policja będąc administratorem przetwarzanych w swoich zbiorach danych zobowiązana jest bowiem dopełnić wszystkich obowiązków, jakie na administratora nakłada ustawa o ochronie danych osobowych. W kontekście opisanego wyżej zachowania funkcjonariuszy Policji szczególnie istotny jest wymóg dotyczący zabezpieczenia przetwarzanych danych osobowych. Zgodnie z art. 36 ustawy o ochronie danych osobowych, administrator danych obowiązany jest zastosować środki techniczne i organizacyjne zapewniające ochronę przetwarzanych danych osobowych odpowiednią do zagrożeń oraz kategorii danych objętych ochroną, w szczególności powinien zabezpieczyć dane przed ich udostępnieniem osobom nieupoważnionym, zabraniam przez osobę nieuprawnioną, przetwarzaniem z naruszeniem ustawy oraz zmianą, utratą, uszkodzeniem lub zniszczeniem. Niedopełnienie tego obowiązku stanowi naruszenie jednej z podstawowych zasad ochrony danych osobowych, a ponadto skutkować może odpowiedzialnością karną przewidzianą w art. 51 lub 52 ustawy.

Na marginesie wskazać należy, iż legitymowanie osób przez Policję powinno odbywać się ściśle według zasad wskazanych w ustawie o Policji oraz rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 8 lutego 2005 r. w sprawie sposobu postępowania przy wykonywaniu niektórych uprawnień Policji oraz wzorów dokumentów stosowanych w tych sprawach (Dz. U. Nr 25, poz. 204). Z § 4 wyżej

powołanego rozporządzenia wynika w sposób jednoznaczny, iż funkcjonariusz Policji ustala tożsamość osoby legitymowanej przede wszystkim na podstawie okazanego przez tę osobę dokumentu - dowodu osobistego, paszportu, zagranicznego dokumentu tożsamości lub innego niebudzącego wątpliwości dokumentu zaopatrzonego w fotografię i oznaczonego numerem lub serią. Poważne wątpliwości budzi zatem sytuacja opisana w piśmie, którego kopię pozwalam sobie przesłać Panu Komendantowi, w której funkcjonariusz Policji nie wykorzystał możliwości ustalenia tożsamości osoby legitymowanej za pomocą posiadanego przez nią dokumentu.

Mając na uwadze wyżej wskazane nieprawidłowości dotyczące wykonywania czynności służbowych przez funkcjonariuszy Policji zwracam się o podjęcie działań mających na celu zapewnienie zgodności przetwarzania danych przez Policję z przepisami o ochronie danych osobowych oraz o poinformowanie Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych o podjętych w tym zakresie działaniach.